

Bibliyometrik Yaklaşım ile Türkiye'deki Zekât Odaklı Tez Çalışmalarının Analizi

Süreyya NARMANOĞLU¹

Özet

Bu çalışma, 1980-2022 yılları arasında Türkiye'de zekât konusu üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Çalışmanın sonuçları, zekât konusunun daha derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olmayı ve gelecekte bu alanda yapılacak araştırmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma süreci, Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinde, zekât konusuyla ilgili Türkçe ve İngilizce kelimelerin taratılmış ve 32 yüksek lisans ve doktora tezine ulaşılmıştır. Bibliyometrik analizler, tez künyelerinde belirtilen parametreler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu parametreler; yayınlandığı yıl, tezin dili, tez türü, yayınlandığı üniversite, yayınlandığı enstitü, yayınlandığı anabilim dalı, tezin çalışma konusu, kullanılan anahtar kelimeler ve danışmanlık yapan akademisyen ünvanlarıdır. Veriler yüzde ve frekans analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar, zekât konusu üzerine yapılan tezlerin çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde olduğunu, tezlerin daha çok İslam Ekonomisi ve İslam Hukuku gibi alanlarda yoğunlaştığını, tezlerin çoğunluğunun Türkçe dilinde yazıldığını ve araştırma yöntemlerinin genellikle nitel olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, anahtar kelime analizi, zekâtın İslam ekonomisi, sosyal adalet, fakirlik, İslam hukuku ve sosyal kalkınma gibi konularla sık sık ilişkilendirildiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler:

Zekat; Bibliyometrik Analiz; İslami Finans; Literatür Taraması

1 Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Ekonomisi ve Finansı

Bibliometric Analysis of Zakat-Focused Thesis Studies in Turkey

Süreyya NARMANOĞLU²

Abstract

This study aims to conduct a bibliometric analysis of the postgraduate theses on zakat in Turkey between 1980 and 2022. The results of the study aim to help a deeper understanding of the subject of zakat and contribute to future research in this field. In the research process, Turkish and English words related to the subject of zakat were searched on the database of the National Thesis Centre of the Higher Education Institution and 32 master's and doctoral theses were reached. Bibliometric analyses were carried out based on the parameters specified in the thesis tags. These parameters are the year of publication, language of the thesis, type of thesis, the university where it was published, the institute where it was published, the department where it was published, the subject of the thesis, the keywords used, and the titles of the academicians who advised the thesis. The data were analysed using percentage and frequency analyses. The results revealed that the theses on the subject of zakat are mostly at the master's level, the theses are mostly concentrated in fields such as Islamic Economics and Islamic Law, the majority of the theses are written in Turkish language and the research methods are generally qualitative. Furthermore, keyword analysis showed that zakat is frequently associated with topics such as Islamic economics, social justice, poverty, Islamic law and social development.

Keywords:

Zakat; Bibliometric Analysis; Islamic Finance; Literature Review

2 Sakarya University, Institute of Social Sciences, Islamic Economics and Finance

1. Giriş

İslam'da önemli bir yükümlülük olan zekât, bereket, büyüme, kutsallık ve iyilik gibi birçok anlama sahiptir (Yusfiarto vd., 2020). Kur'an, zekât vermenin Allah'tan ödülleri ve nimetler alan iyi bir Müslüman'ın işareti olduğunu vurgulamaktadır (Muhammad, 2019). Zekât, insan hayatında çok önemli bir rol oynamaktadır ve tüm Müslümanlar için zorunludur (Lestari, 2023). Zekât sadece yoksulları desteklemekle kalmaz, aynı zamanda gelir, yaşam standardı, tüketim ve sosyal istikrar üzerinde sürdürülebilir etkilere sahiptir (Syarifah vd., 2022). Zekât toplama ve dağıtımının optimize edilmesi; eğitim, sosyalleşme, iyi zekât hizmetleri, yoksulluğun azaltılmasına öncelik verilmesi, alıcıların doğruluğunun sağlanması ve tüketim ve üretim yöntemlerinin kullanılmasını içerir (Riyaldi vd., 2020).

İslam'da sadaka verme yükümlülüğü olan zekât, akademik araştırmalarda önemli bir ilgi görmüştür. Zekât literatürü alanı, araştırma eğilimlerini, mevcut durumu ve gelecekteki yönelimleri belirlemek için bibliyometrik

analizler yoluyla incelenmiştir (Alshater vd., 2021; Uyob ve Shah, 2020; Supriani vd., 2022; Paizin vd., 2021; Lestari vd., 2022; Handoko vd., 2022; Wahyudi vd., 2022). Bu çalışmalar, zekât araştırmalarının sistematik bir şekilde analiz edilmesine ve ana temaların ve odak alanlarının belirlenmesine olanak tanıdığı için zekâta bibliyometrik bir perspektiften yaklaşmanın özgünlüğünü ve değerini göstermektedir (Alshater vd., 2021; Handoko vd., 2022; Uula, 2022). Araştırmacılar bibliyometrik analizi kullanarak zekât literatürünün gelişimini inceleyebilir, alandaki sosyal yapıyı ve eğilimleri keşfedebilir ve yaygın olarak çalışılan konuları belirleyebilir (Lestari vd., 2022; Wahyudi vd., 2022; Firmansyah & Rahmani, 2022; As-Salafiyah, 2021). Genel olarak, bibliyometrik analiz, araştırma ortamının nicel ve nitel bir anlayışını sunarak, araştırma boşluklarının belirlenmesini kolaylaştırarak ve gelecekteki araştırma yönlerini bilgilendirerek zekat literatürüne ilişkin değerli bilgiler sağlar.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki zekât üzerine yapılan tez çalışmalarını bibliyometrik bir yaklaşım kullanarak

analiz ederek, bu alandaki ana temaları, eğilimleri ve akademik katkıları belirlemektir. Bu çalışma, Türkiye'deki zekât odaklı tez araştırmalarındaki temel temaları ve eğilimleri belirlemek için bibliyometrik analizi kullanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Zekât konulu akademik tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
2. Zekât konulu tezlerin, lisansüstü eğitim türlerine göre dağılımı nasıl gerçekleşmektedir?
3. Zekât konulu tezlerin, araştırma konularına göre dağılımı hangi şekildedir?
4. Zekât konusunda gerçekleştirilen tez çalışmalarında kullanılan anahtar kelimeler hangileridir?
5. Zekât ile ilgili tezlerin, dil bazında dağılımı nasıl gerçekleşmektedir?
6. Zekât konulu tezlerin, üniversite bazında dağılımı hangi biçimdedir?

7. Zekât üzerine yazılan tezlerin, ilgili enstitülere göre dağılımı nasıldır?

8. Zekat üzerine yazılan tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?

9. Zekât temalı tezlerin yönetimini üstlenen akademisyenlerin, unvanlarına göre dağılımı nedir?

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Zekat

Zekât, İslam'ın üçüncü şartıdır (Abdul Rahman, 2007) ve mal varlığı nisap (tam mülkiyet) ve hac (bir kameri yıl) miktarına ulaşan her Müslüman için yıllık olarak ödenmesi gereken bir yükümlülüktür. Kur'an-ı Kerim'in Tevbe Suresi 60. ayetinde belirtildiği üzere sekiz grup zekât alacaklısı (mustahik) vardır: Miskinler, yoksullar, din değiştirenler, köleler, borçlular, fi sebilillah ve ibn sebil. Zekât, belirli bir eşik değeri kullanılarak beyan edilen bireysel artı servetin toplam miktarından yıllık olarak belirli bir oranda kesinti yapılmasıdır (Yusuf vd., 2020).

Zekât literatürü çeşitli çalışmalarda bibliyometrik analiz yoluyla incelenmiştir. Alshater ve arkadaşları (2021) zekât literatürünün ilk bibliyometrik incelemesini gerçekleştirirken, Supriani ve arkadaşları (2022) ile Wahyudi ve arkadaşları (2022) farklı zaman dilimlerinde zekât literatürünün kapsamlı bibliyometrik analizlerini yapmışlardır. Bu çalışmalar, zekât literatürünün tarihsel ve güncel gelişimini sağlamayı ve zekât araştırmalarındaki eğilimleri, temaları ve sosyal yapıları belirlemeyi amaçlamıştır.

Zekât bilgisinin halkın farkındalığı ve ödeme davranışı üzerinde önemli bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Erfina (2021), veri analizine dayanarak zekât bilgisinin halkın zekât ödeme bilincini olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır. Ayrıca, Uyob & Shah (2020), bu alandaki mevcut eğilimi belirlemek için bibliyometrik analiz kullanarak zekat muhasebesi literatürünü analiz etmiştir. Diğer çalışmalar zekâtın belirli yönlerini araştırmıştır. As-Salafiyah (2021) zekât politikası ve düzenlemesi üzerine bibliyometrik haritalama araştırması yürütürken, Yassin (2021) zekât tahsilatı için

standart işletim prosedürlerinin uygulanmasındaki şeffaflığı incelemiştir. Ayrıca, Uula (2022) zekâtın etkinliğini bibliyometrik bir yaklaşımla analiz etmiş ve Husna, ve Soemitra (2022) tarafından yapılan bir çalışma Endonezya'da yoksulluğun azaltılmasında zekâtın potansiyelini araştırmış ve mevcut zekât dağıtım programının yoksulluğu ve gelir eşitsizliğini önemli ölçüde azaltabileceğini bulmuştur. Bu çalışmalar, zekât literatürünün anlaşılmasına, gelişimine ve farkındalık, muhasebe, politika, şeffaflık, verimlilik ve yoksulluğun azaltılması gibi çeşitli yönler üzerindeki etkisine katkıda bulunmaktadır.

Zekât kavramı üzerine yapılan bibliyometrik çalışmaların önemi, zekât literatürünün gelişimi, eğilimleri ve temaları hakkında kapsamlı bir anlayış sağlama kabiliyetlerinde yatmaktadır. (Alshater vd., 2021), (Supriani vd., 2022) ve (Wahyudi vd., 2022) tarafından yapılanlar gibi bu çalışmalar, zekât literatürünün tarihsel ve mevcut durumunun bir analizini sunarak araştırmacıların bilgi boşluklarını ve daha fazla araştırılması gereken alanları belirlemelerine olanak tanır. Ayrıca

bibliyometrik analizler, (Firmansyah & Rahmani, 2022) tarafından vurgulandığı üzere, zekât alanındaki araştırmacıların ve akademisyenlerin en yaygın kullanılan konuları ve sorunları belirlemelerine yardımcı olmaktadır. Bu bilgiler, gelecekteki araştırma yönelimlerine rehberlik edebilir ve muhasebe (Firmansyah & Rahmani, 2022; Uyob & Shah, 2020), verimlilik (Uula, 2022), politika ve düzenleme (As-Salafiyah, 2021) ve yönetim (Uula, 2022) gibi zekâtın belirli yönleri üzerine daha odaklı çalışmaları teşvik edebilir. Handoko ve diğerleri (2022) ve (As-Salafiyah, 2021) tarafından yapılanlar gibi bibliyometrik çalışmalar, zekât araştırmalarının gelişimini haritalandırarak, araştırmacıların literatürdeki sosyal yapılar ve eğilimler hakkında fikir edinmelerini sağlar ve daha fazla keşif ve analiz için bir temel oluşturur.

Genel olarak, zekât literatürünün bibliyometrik analizleri, temel araştırma alanlarını belirleyerek, literatüre kapsamlı bir genel bakış sağlayarak ve gelecekteki araştırma yönlerine rehberlik ederek alandaki bilginin büyümesine katkıda bulunur (Alshater vd.,

2021; Supriani vd., 2022; Wahyudi vd., 2022; Handoko vd., 2022; As-Salafiyah, 2021; Uyob ve Shah, 2020; Uula, 2022).

2.2. Bibliyometrik Analiz

Bibliyometri, akademik yayınların çeşitli yönlerini ölçerek bilimsel iletişim sürecini analiz etmek için kullanılan nicel bir değerlendirme yöntemidir (Pritchard, 1969). Bu tanım Al ve Tonta tarafından makale, kitap incelemesi, bildiri ve kitap bölümü gibi bilimsel yayınların konu, yazar, ülke, dergi, anahtar kelimeler, kurum bilgilerinin matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanılarak niceliksel analizi olarak genişletilmiştir (Al ve Tonta, 2004). İçerik analiziyle birleştirilen bibliyometrik analiz, akademisyenler arasında giderek daha popüler hale geldi (Koskinen ve diğerleri, 2008). Akademisyenler bibliyometrik analizi, makale ve dergi performansında, işbirliği modellerinde ve araştırma bileşenlerinde ortaya çıkan eğilimleri ortaya çıkarmak ve mevcut literatürdeki belirli bir alanın entelektüel yapısını keşfetmek gibi çeşitli nedenlerle kullanmaktadır (Donthu vd., 2021a, Verma ve Gustafsson, 2020, Donthu

vd., 2020). Ayrıca, (Zupic ve Čater, 2015) bibliyometrik analizin en etkili kurumlar, ülkeler, dergiler, yazarlar ve makalelerle ilgili araştırma sonucu sağladığını ve öznel önyargı olmadan en çok tartışılan konuyu kümelediğini belirtmektedir.

3. Yöntem

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki zekât ile ilgili lisansüstü tezlerin çeşitli parametreler çerçevesinde bibliyometrik analizlerinin gerçekleştirilmesidir. Bu bibliyometrik analiz sonuçları kapsamında gelecekte yapılacak benzer çalışmalara ve zekât konusunun daha detaylı anlaşılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Araştırma kapsamında Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinden tarama terimi yazılan girdi bölümüne zekât ile ilişkin çeşitli Türkçe dilinde arama yapılmıştır. Tarama terimleri; “zekât”, olarak belirlenmiş ve bu terim üzerinden veri tabanı üzerinden inceleme yapılmıştır.

Çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezinin web adresinden ulaşılan taramaların sonuçları

temel alınmıştır. Ulaşılan tez çalışmalarının bibliyometrik analizlerinin yapılması için tez künyelerinde bulunan “yayımlandığı yıl”, “tezin dili”, “tez türü”, “yayımlandığı üniversite”, “yayımlandığı anabilim dalı”, “tezin çalışma konusu” ve “anahtar kelimeler” şeklinde parametreler belirlenmiştir. Tezlere ilişkin verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır. Zekât terimini içeren Türkiye ölçeğinde 1980-2022 yılları arasında yapılan tarama sonucunda 32 adet teze ulaşılmıştır.

3.1. Sınırlılık

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

- Veri Kaynakları: Araştırma, sadece Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tezleri içermektedir. Bu veri tabanı dışında kalan ve zekât konusuyla ilgili olabilecek tezler bu araştırmanın kapsamı dışında kalmıştır.
- Dil Sınırlılığı: Çalışma, Türkçe anahtar kelimeler üzerinden yapılan bir taramayı içerir. Diğer dillerde yazılmış ve potansiyel olarak ilişkili

olabilecek tezler, bu araştırma kapsamında incelenmemiştir.

- Zaman Sınırlaması: Bu çalışma, 1980-2022 yılları arasında yapılan tezleri içerir. Bu tarihler öncesi ve sonrası için yapılmış tezler bu araştırmanın kapsamı dışında kalmıştır.
- Konu Sınırlaması: Bu çalışma, sadece zekât konusuna odaklanmıştır. Bu nedenle, zekâtın bir parçası olabilecek daha geniş İslam ekonomisi veya İslam hukuku gibi konularla ilgili tezler, bu araştırma kapsamında incelenmemiştir.

3.2. Geçerlik ve Güvenilirlik

Geçerlik, bir araştırmanın araştırma sorusuna uygun verileri toplayıp toplamadığını, sonuçların araştırmanın amaçlarına hizmet edip etmediğini ölçer. Bu çalışmada geçerlik, tarama terimlerinin belirlenmesi, belirlenen parametrelerin seçimi ve analiz metodolojisinin tasarımı üzerinden sağlanmıştır. Tarama terimleri, zekât konusunu kapsayacak şekilde geniş bir yelpazede seçilmiştir. Parametreler, tezler hakkında geniş bir bilgi sağlayacak şekilde belirlenmiştir. Analiz

metodolojisi, bibliyometrik analizin standart uygulamalarına dayanır.

Güvenilirlik, araştırmanın sonuçlarının tekrarlanabilir olmasını ölçer. Bu çalışmada, kullanılan tarama terimleri, belirlenen parametreler ve analiz metodolojisi detaylıca belirtildiği için başka bir araştırmacı aynı süreci takip ederek benzer sonuçlara ulaşabilir. Bu durum, araştırmanın güvenilirliğini sağlar. Bu durum, aynı süreci takip eden diğer araştırmacıların da karşılaşacağı bir engeldir ve sonuçların tam tekrarlanabilirliğini etkileyebilir.

Son olarak, bu araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği, kullanılan veri tabanının kapsamı ve doğruluğu tarafından belirlenir. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi, Türkiye'deki lisansüstü tezlerin en kapsamlı ve güncel veri tabanıdır ve bu nedenle bu çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

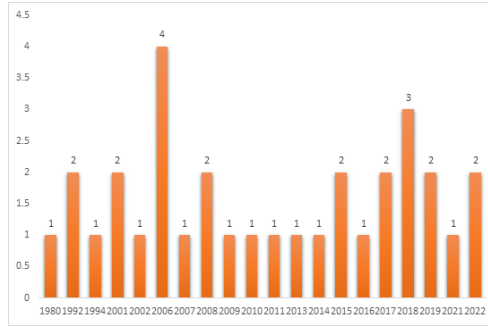
Bulgular

1. Zekât konulu akademik tezlerin yıllara göre dağılımı

Zekat konusunda yapılan akademik tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo

1’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde; 1980’den 2022’ye kadar olan dönemde toplam 32 adet tez yazılmıştır. Bu tezlerin dağılımı yıllara göre oldukça değişkendir. 1980’de sadece bir tez yazılmışken, bu sayı 1992 ve 2001’de ikişer adet olarak belirlenmiştir. Tezlerin en yoğun yazıldığı yıl 2006 olarak göze çarpmaktadır; bu yıl dört adet tez hazırlanmıştır. Bu verilere göre, zekat konusu üzerindeki akademik ilginin zamanla belirli bir eğilim göstermediği söylenebilir. Bunun yerine, tez sayısı, yıllar arasında değişen bir trend ile dalgalanmaktadır. Yani, bazı yıllarda bu konuya olan akademik ilgi artarken, diğer yıllarda azalmıştır. Bu durum, zekat konusunun akademik çevrelerde sürekli bir ilgi gördüğünü, ancak bu ilginin her zaman aynı yoğunlukta olmadığını göstermektedir. Ayrıca, 2006 yılında dört tezin yazılmış olması, bu yılın zekat konusunda özellikle verimli bir yıl olduğunu düşündürülebilir.

Tablo 1: Zekât konulu akademik tezlerin yıllara göre dağılımı

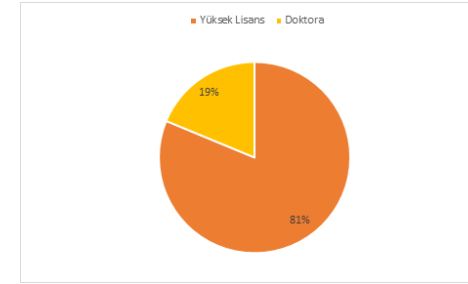
Sonuç olarak, bu bulgular, zekat konusunun akademik araştırmalar için sürekli bir ilgi alanı olduğunu, ancak bu ilginin belirli dönemlerde yoğunlaşabileceğini veya azalabileceğini göstermektedir. Bu durum, zekat konusunun, belirli dönemlerdeki sosyal, ekonomik veya politik değişikliklerden etkilenebilecek bir konu olduğunu düşündürülebilir. Ancak, bu konunun sürekli olarak akademik ilgi görmesi, zekatın, sosyal bilimler alanında önemli bir araştırma konusu olarak kalacağını göstermektedir.

2. Zekât konulu tezlerin tez türlerine göre dağılımı

Zekat üzerine yapılan akademik çalışmalara baktığımızda (Tablo 2), toplamda 32 tez olduğunu görüyoruz. Bu

tezlerin 26’sı yüksek lisans düzeyinde iken, 6’sı doktora düzeyindedir.

Tablo 2: Zekat konulu tezlerin tez türlerine göre dağılımı

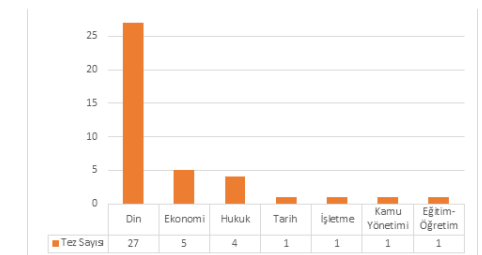
Bu bulgu, zekat konusunun, akademik çevrelerde genellikle yüksek lisans düzeyinde daha fazla ele alındığını göstermektedir. Bu durum, konunun daha çok yüksek lisans öğrencileri tarafından araştırıldığını ve doktora düzeyinde bu konuda daha az derinlemesine çalışmalar yapıldığını düşündürmektedir. Doktora tezlerinin sayısının yüksek lisans tezlerine kıyasla daha az olması, zekat konusunun doktora düzeyinde daha az incelenmiş bir alan olabileceğini göstermektedir. Bununla birlikte, yüksek lisans tezlerinin sayısının fazla olması, konunun geniş bir öğrenci kitlesi tarafından incelendiğini ve anlaşıldığını gösteriyor olabilir. Bu bulgular, gelecekteki

akademik çalışmalarda zekat konusunun daha detaylı ve derinlemesine incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, yüksek lisans düzeyindeki bu yoğun ilginin, doktora düzeyinde daha fazla araştırmaya yol açabileceği yönünde bir beklenti oluşturabilir.

3. Zekât konulu tezlerin araştırma konularına göre dağılımı

Araştırma konusu “zekat” olan tezlerin disiplinlere göre dağılımı incelendiğinde (Tablo 3), bu çalışmaların çoğunun din bilimleri alanında gerçekleştirildiği görülmektedir. Toplamda 27 tezin, din bilimleri perspektifinden bu konuyu ele aldığı belirlenmiştir. Bu durum, zekatın dini bir kavram olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla bu konunun çoğunlukla dini perspektiften incelenmesi sonucunu desteklemektedir.

Tablo 3. Zekât konulu tezlerin, araştırma konularına göre dağılımı

Ekonomi alanında gerçekleştirilen 5 tez ve hukuk alanında gerçekleştirilen 4 tez, zekat konusunun multidisipliner bir alan olduğunu ve bu kavramın, sadece dini bir perspektiften değil, aynı zamanda ekonomik ve hukuki perspektiflerden de incelenebileceğini göstermektedir. Tarih, işletme, kamu yönetimi ve eğitim-öğretim alanlarında ise her biri için birer adet tez yazıldığı tespit edilmiştir. Bu disiplinlerdeki tezlerin sayısının nispeten düşük olması, bu alanlarda zekat üzerine yapılan akademik çalışmaların sınırlı olduğunu göstermektedir. Ancak, bu durum aynı zamanda zekat konusunun bu disiplinlerde yeni ve daha az keşfedilmiş bir araştırma alanı olabileceğini de düşündürmektedir. Sonuç olarak, bu bulgular, zekat konusunun, başta din bilimleri olmak üzere çeşitli disiplinler tarafından ele alındığını göstermektedir. Bu çeşitli disiplinlerin katkısı, zekatın multidisipliner bir karaktere sahip olduğunu ve birçok farklı perspektiften ele alınabileceğini göstermektedir. Bu durum, zekat üzerine daha fazla araştırmanın yapılması ve bu kavramın çeşitli disiplinler arasında daha geniş bir diyalog oluşturması gerektiğini düşündürmektedir.

4.Zekât konusunda gerçekleştirilen tez çalışmalarında kullanılan anahtar kelimeler

Tezlere ait anahtar kelimelere göre yapılan analiz, zekat konusu üzerine yazılan tezlerin çeşitli tematik alanları kapsadığını göstermektedir(Tablo 4).

Tablo 4: Zekât konusunda gerçekleştirilen tez çalışmalarında kullanılan anahtar kelimeler

Tez No	Anahtar Kelimeler
1	İslâm Hukuku, Zekât, Nisâb, Yoksulluk, Yoksul, Kifâyet.
2	Sahîhu'l-Buhârî, el-'Aynî, el-Keşmîrî, Yöntem, Hadis, Feyzû'l-bârî
3	Yatırım yönetimi = Investment management ; Yatırımlar = Investments ; Zekat = Alms ; İslam Hukuku = Islamic Law ; İslam ekonomisi = Islamic economy ; İslamiyet = Islam
4	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Dersi, İbadet Öğretim Alanı, Öğretim Programı ve Kılavuzu, Zekât, Kazanım

5	el-Hâkim eş-Şehîd el-Mervezî, el-Kâfi, Dmam Muhammed, Dslam Hukuku, Hanefî mezhebi.
6	Vergi, Peygamber, İslam Hukuku, Zekâ
7	Müzeni, Tahavi, Muhtasar, Muhteva, Metot
8	Zekat, Ölçekler, İslamiyet
9	zekât, kurum, unsurlar, İslami devletler.
10	Zekât, Zekâtın Kurumsallaşması, Diyanet Personeli, Zekât Uygulamaları.
11	Zekât, zekât uygulamaları, İngiltere, ulusal zekât vakfı, islamî yardım derneği
12	Zekât zorunluluğu, Zekat'ı engelleyen günahı, Helal kazan- cın önemi, Zekat'ı ödenen bir hazine değil, Malign gelen ze- kat kabul edilmez, zekatta göstermek ve benzeri konulara.
13	Muhasebe ; Zekat ; İslam Hukuku
14	es-Signâkî, en-Nihâye, el-Hidâye.
15	Zekât, Vergi, Vergi Sistemi, Zekâtın Şartları
16	Kuran, Sünnet, Zekât, Nisab, Mal.
17	Semavi Din, Kur'an, Zekât, Sadaka, Hibe Zekâtın Sarf Yerleri.
18	Matrah, Nisab, Oran, Sadaka, Vergi, Zekât,
19	Zekât, Fî sebîlillâh, Allah yolu.
20	Hz. Muhammed Dönemi , Sahabe, Zekat, İslam tarihi , İslamiyet
21	Gayrimenkuller , Zekat ,İslam Hukuku
22	
23	Zekat, Nisap, Oran, Matrah, Ticaret, Ticarî Mal, İşletme, Ortak- lık, Yıllanma, Ürün, Üretim, Gelir, İrat, Kazanç, Temettü, Mal, Men- kul Mal, Servet, Sermaye, Gayr-i Menkul, Mükellef, Mevzu/Konu.
24	Zekât, Hanefû Mezhebi, Şefîû Mezhebi, görüşler, alimler, Sadaka-i Fıtır.
25	
26	
27	Sünnet, Zekat, İslamiyet
28	Fey ,Gaye, Lafız, Talak ,Tefsir , Yorumlama, Zekat, İslamiyet
29	Din sosyolojisi, Zekat, İslamiyet
30	Namaz ,Zekat, İbadet psikolojisi , İslamiyet
31	Vergiler, Zekat, İslam Hukuku, İslamiyet
32	

Toplamda 32 tez incelendiğinde, 27'sinde doğrudan "Zekat" kelimesi yer almaktadır. Bu durum, incelenen tezlerin büyük çoğunluğunun bu konuyu merkeze aldığını göstermektedir. Aynı zamanda, "İslam Hukuku" ifadesi 8 tezde ve "İslamiyet" kelimesi 7 tezde anahtar kelime olarak belirtilmiştir. Bu durum, zekat konusunun İslam hukuku ve genel İslami konular çerçevesinde değerlendirildiğini işaret eder. Zekatın ekonomi ve finansla olan ilişkisini işaret eden kelimeler de dikkat çekmektedir. Örneğin, "Vergi" kelimesi 3 tezde, "Muhasebe" kelimesi 1 tezde ve "Ticaret" kelimesi 1 tezde yer alırken, "Gelir" ve "Kazanç" kelimeleri 2 tezde yer almıştır. Bu, zekatın ekonomik ve finansal yönlerinin de dikkate alındığını gösterir. İslam'ın temel kaynaklarına ve uygulamalarına atıfta bulunan kelimeler de tezlerde önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin, "Kuran" kelimesi 2 tezde, "Sünnet" kelimesi 2 tezde ve "Hadis" kelimesi 1 tezde yer almaktadır. Bu durum, zekat konusunun İslam'ın temel metinleri ve uygulamalarına dayanarak ele alındığını gösterir. Zekatla doğrudan ilişkili olan "Nisab" kelimesi 3 tezde, "Matrah" kelimesi 2 tezde, "Oran" ke-

limesi 2 tezde ve "Sadaka" kelimesi 3 tezde yer almaktadır. Bu durum, zekatın teknik yönlerinin de incelendiğini göstermektedir. Son olarak, "Eğitim" ve "Öğretim" gibi kelimelerin yer aldığı 1 tez bulunmaktadır. Bu durum, zekatın eğitim ve öğretim bağlamında da ele alındığını işaret eder. Bu analiz, zekatın hem teolojik hem de pratik (ekonomi, hukuk, eğitim vs.) yönlerinin ayrıntılı bir şekilde ele alındığını göstermektedir. Bu, gelecekteki araştırmalar için çeşitli yaklaşım ve yöntemlerin kullanılabilirliğini göstermektedir. 22, 25, 26 ve 32 nolu tezlerde anahtar kelimelere yer verilmiştir.

Tez numaraları ve bunlara ait anahtar kelimelere göre yapılan analiz, zekat konusu üzerine yazılan tezlerde bazı ana temaların ortaya çıktığını göstermektedir. Öncelikle, tezlerin çoğunun anahtar kelimelerinde "Zekat", "İslam Hukuku" ve "İslamiyet" gibi terimlerin öne çıktığını görmekteyiz. Bu, beklenen bir durumdur çünkü zekat, İslam'ın temel prensiplerinden biridir ve İslam hukukunun önemli bir parçasını oluşturur. Diğer dikkat çeken bir tema ise, zekatın ekonomi ve finans ile

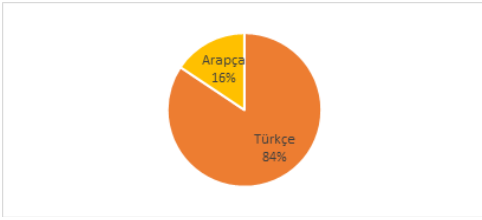
ilişkisi. Özellikle "Yatırım Yönetimi", "İslam Ekonomisi", "Vergi", "Muhasebe", "Ticaret", "Gelir" ve "Kazanç" gibi kelimelerin tezlerin anahtar kelimelerinde yer alması, zekatın ekonomik yönünün ayrıntılı olarak incelendiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra, bazı tezlerde "Sünnet", "Hadis", "Kuran" ve "Hz. Muhammed" gibi İslam'ın temel kaynaklarına ve uygulamalarına atıfta bulunulmuştur. Bu da araştırmacıların zekat konusunu İslam'ın kaynaklarına dayanarak ele aldığını gösterir. Ayrıca "Nisab", "Matrah", "Oran" ve "Sadaka" gibi zekatla doğrudan ilişkili kavramların da tezlerin anahtar kelimelerinde yer aldığını görmekteyiz. Bu, zekatın teknik yönlerinin de tezlerde ele alındığını gösterir. Son olarak, bazı tezlerde "Eğitim", "Öğretim", "Öğrenim" gibi kelimelerin kullanılması, zekat konusunun eğitim ve öğretim bağlamında da incelendiğini göstermektedir. Genel olarak, bu bulgular, zekat konusunun çeşitli yönleriyle kapsamlı bir şekilde incelendiğini göstermektedir. Bu analiz, tezlerin hem İslam'ın temel prensiplerine ve kaynaklarına dayanan teolojik bir bakış açısı benimsediğini, hem de ekonomi, hukuk ve eğitim gibi çeşitli disiplinlerin

perspektiflerinden zekatı ele aldığını göstermektedir.

5.Zekât ile ilgili tezlerin dil bazında dağılımı

Türkiye'deki zekat konusu üzerine yapılan tezlerin dillerine göre dağılımını incelediğimizde (Tablo 5), bu tezlerin büyük çoğunluğunun Türkçe olarak yazıldığı görülmektedir. Toplamda 27 adet tez Türkçe dilinde hazırlanmıştır. Buna ek olarak, 5 adet tez Arapça olarak yazılmıştır. Bu durum, Türkiye'deki akademik çevrelerin aynı zamanda zekat konusunu Arapça olarak da ele aldığını göstermektedir. Zekatın özünde İslam'ın bir parçası olması ve Arapça'nın İslam'ın dili olması nedeniyle, bu tezlerin önemi yadsınamaz. Bu durum, Türkiye'deki araştırmacıların Arapça dilinde akademik çalışma yapabilme yeteneğine ve bu dildeki literatürü anlama kapasitesine işaret eder.

Tablo 5: Zekat ile ilgili tezlerin dil bazında dağılımı

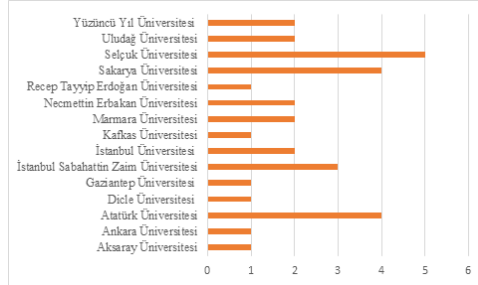

Bu bulguların ışığında, zekat konusunda Türkiye'deki akademik çevrelerin hem Türkçe hem de Arapça olmak üzere çift dilli bir yaklaşım benimsediği sonucuna varabiliriz. Ancak, zekat konusundaki tezlerin büyük çoğunluğunun Türkçe dilinde yazıldığını ve bu durumun, yerel dilin araştırmaların çoğunluğunda hâlâ öncelikli dil olduğunu gösterdiğini belirtmek önemlidir.

6. Zekât konulu tezlerin, üniversite bazında dağılımı

İncelenen 32 zekat konulu tezin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde (Tablo 6), öne çıkan bazı bulgular gözlemlenmektedir.

Tablo 6: Üniversitelere göre dağılımı

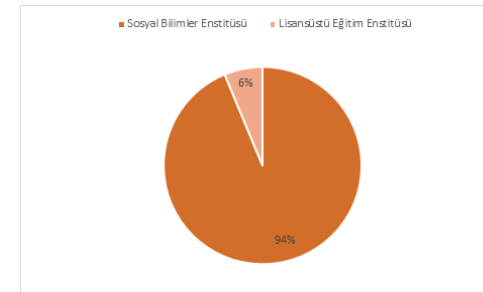
En fazla tez, 5 teze Selçuk Üniversitesi'nde yapılmıştır. Sakarya Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nde ise 4'er tez bulunmaktadır. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi 3 tez; İstanbul Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde ise 2'şer tez mevcuttur. Aksaray Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde ise incelenen tezlerden birer tanesi bulunmaktadır. Bu dağılım, zekat üzerine akademik çalışmaların Türkiye'deki farklı üniversiteler tarafından ele alındığını, fakat özellikle Selçuk, Sakarya ve Atatürk Üniversiteleri'nin bu alandaki çalışmalarda öne çıktığını göstermektedir. Bu durum, bu üniversitelerin İslam ekono-

misi ve İslam hukuku gibi konularda belirli bir uzmanlık sahibi olabileceğini düşündürülebilir. Sonuç olarak, zekat üzerine akademik çalışmalar, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki çeşitli üniversitelerde gerçekleştirilmekte olup, bu da zekat konusunun ülke genelindeki akademik ilgiyi yansıtmaktadır. Ancak, belirli üniversitelerin bu alanda daha fazla tez ürettiği görülürken, diğer bazı üniversitelerin ise bu alanda daha az aktif olduğu görülmektedir.

7. Zekât üzerine yazılan tezlerin, ilgili enstitülere göre dağılımı

Zekat üzerine yapılan tez çalışmalarının enstitülere göre dağılımı incelendiğinde ise (Tablo 7), toplamda 32 tez çalışmasının 30'unun Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirildiği görülmüştür.

Tablo 7: Enstitülere göre dağılımı

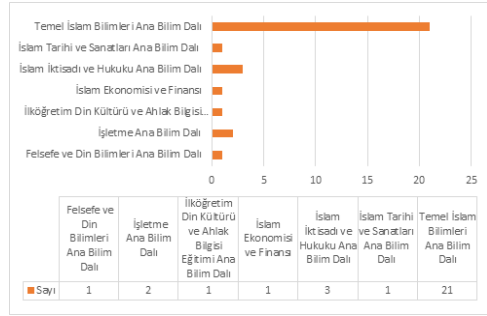

Bu, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün zekat konulu tezlerin üretiminde belirgin bir öncü rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu enstitü bünyesindeki tezlerin toplam tez sayısının %93.75'ini oluşturduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde gerçekleştirilen zekat konulu tez sayısı 2'dir. Bu, toplamda incelenen tezlerin yaklaşık olarak %6.25'ini temsil etmektedir. Bu bulgu, zekat konusunun Türkiye'deki lisansüstü araştırmaların çoğunluğunda Sosyal Bilimler Enstitüsü çatısı altında incelendiğini ve bu enstitünün bu alanda önemli bir bilimsel katkı sağladığını göstermektedir.

8. Zekat konusundaki tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı

Zekat konusundaki tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımını incelediğimizde, bu konunun sosyal bilimlerin çeşitli disiplinlerinde yoğun bir şekilde incelendiği görülmektedir.

Tablo 8: Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımını

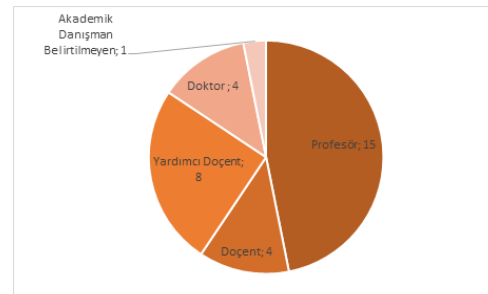
Bu tezlerin en büyük çoğunluğu, toplamda 21 tez ile Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda gerçekleştirilmiştir. İslam İktisadi ve Hukuku Ana Bilim Dalı'nda ise 3 tez bulunmaktadır. İşletme Ana Bilim Dalı'nda 2 tez yer alırken, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı, İslam Ekonomisi ve Finansı, ve İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda 1'er tez bulunmaktadır. Bu durum, zekat konusunun farklı akademik disiplinler tarafından çeşitli açılardan incelendiğini ve bu çeşitli disiplinlerin, zekat konusunun kendi alanlarındaki özel bağlamları ve boyutları üzerine derinlemesine araştırmalar yürüttüğünü göstermektedir. Genel olarak, bu bulgular zekat konusunun sosyal bilimlerin çeşitli disiplinlerinde

kapsamlı bir şekilde incelendiğini ve bu konunun hem İslam bilimlerinin çeşitli dallarında hem de genel sosyal bilimler içerisinde geniş bir ilgi alanı olduğunu göstermektedir.

9. Zekât temalı tezlerin yönetimini üstlenen akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımı

Zekat konusundaki tez çalışmalarının danışmanlık süreçlerini incelediğimizde, akademisyenlerin unvanlarına ilişkin çeşitli bulgular ortaya çıkmaktadır.

Tablo 9: Tezlerin yönetimini üstlenen akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımını

Tezlerin çoğunluğu, toplamda 15 tez ile profesör unvanlı akademisyenler tarafından danışmanlık yapılmıştır. Doçent unvanına sahip akademisyenler ise 4 tezde danışmanlık yapmışlar-

dır. Yardımcı doçent unvanına sahip akademisyenlerin danışmanlık yaptığı tezlerin sayısı 8'dir. Doktor unvanına sahip 4 akademisyenin danışmanlık yaptığı tezler bulunmaktadır. Son olarak, danışmanın akademik unvanı belirtilmeyen 1 tez bulunmaktadır. Genel olarak bu bulgular, zekat konusunda yapılan tezlerin geniş bir akademik deneyim ve kıdem yelpazesine sahip olan akademisyenler tarafından yönlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, zekat konusunun farklı akademik kariyer aşamalarındaki araştırmacılar arasında geniş bir ilgi gördüğünü ve bu konuda yapılan çalışmaların farklı perspektif ve deneyimlerden yararlandığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Sonuçlar

Bu çalışma, Türkiye'de giderek artan zekât araştırmalarına katkıda bulunmaktadır. Türkiye'deki zekât odaklı tez araştırmalarına kapsamlı bir genel bakış sunmakta ve bu araştırmalardaki temel temaları ve eğilimleri tanımlamaktadır. Çalışma aynı zamanda zekâtın Türkiye'deki çok çeşitli sosyal ve ekonomik sorunları

ele alma potansiyeli hakkında da fikir vermektedir.

Zekat konusu üzerindeki akademik ilginin sürekli fakat zaman içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. Özellikle 2006 yılında dört adet tezin bu konuda yazılması, bu dönemin zekat konusu üzerine odaklanılan bir yıl olduğunu göstermektedir. Bu durum, zekatın sosyal bilimler araştırmalarında süregelen ve belirli dönemlerde yoğunlaşabilen bir ilgi alanı olduğunu belirtir. Bununla birlikte, zekat konusundaki bu dalgalanma, konunun belirli dönemlerdeki sosyal, ekonomik veya politik değişimlere bağlı olarak gündemde daha fazla yer bulduğunu da düşündürebilir. Bu nedenle, gelecek araştırmaların zekat konusundaki bu dalgalanmanın nedenlerini daha fazla incelemesi, ilginin hangi faktörlerden etkilendiğini anlamak için yararlı olabilir. Ancak, genel tablo, zekatın sosyal bilimler araştırmaları için kalıcı bir konu olduğunu ve bu konunun gelecekteki araştırmalar için potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Zekat konusunun genellikle yüksek lisans seviyesinde daha fazla

incelendiğini ve doktora seviyesinde daha az derinlemesine araştırmalar yapıldığını görülmüştür. Bu durum, zekat konusunun yüksek lisans düzeyindeki öğrenciler tarafından daha yoğun bir şekilde ele alındığını, ancak doktora düzeyinde bu alanda daha fazla araştırma yapılmasının önemli olabileceğini göstermektedir. Sonuç olarak, bulgularınız zekat konusunun yüksek lisans düzeyinde geniş bir ilgi gördüğünü, ancak doktora düzeyinde bu alanda daha fazla araştırma yapılması gerektiğini göstermektedir.

- Zekat konusunda yapılan akademik çalışmaların çoğunlukla din bilimleri alanında gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, zekat konusunda ekonomi ve hukuk gibi diğer disiplinlerden yapılan çalışmaların varlığı, bu konunun multidisipliner bir karaktere sahip olduğunu ve birçok farklı perspektiften ele alınabileceğini gösteriyor. Bununla birlikte, tarih, işletme, kamu yönetimi ve eğitim-öğretim gibi diğer disiplinlerde zekat üzerine sadece birer tez olması, bu disiplinlerde bu konu üzerine yapılan akademik çalışmaların daha sınırlı olduğunu gösteriyor. Ancak, bu du-

rum aynı zamanda zekat konusunun bu disiplinlerde daha az incelenmiş bir araştırma alanı olabileceğini ve dolayısıyla bu alanlarda daha fazla araştırma yapılması gerektiğini gösteriyor. Sonuç olarak, zekat konusunun çeşitli disiplinlerden birçok farklı perspektife sahip olduğu ve bu nedenle bu konuda daha fazla ve çeşitli disiplinler arasında daha geniş bir diyalog oluşturacak şekilde araştırılmaya ihtiyaç olduğu görülüyor. Bu durum, zekat konusunda daha fazla ve çeşitli perspektiflere sahip araştırmaların yapılmasının önemini vurgulamaktadır.

- Zekat konusu üzerine yapılan akademik çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin analizi, bu konunun kapsamlı ve çeşitli bir şekilde ele alındığını göstermektedir. Tezlerin çoğunda “Zekat”, “İslam Hukuku”, “İslamiyet” gibi kelimelerin merkezi bir yer tutması, zekatın dini ve hukuki boyutlarının ön planda olduğunu göstermektedir. Ekonomik ve finansal kavramları içeren anahtar kelimelerin varlığı ise, zekatın ekonomik yönlerinin de detaylı bir şekilde incelendiğini belirtmektedir. Ayrıca “Vergi”, “Muhasebe”, “Ticaret”, “Gelir”, “Kazanç”

gibi kelimeler, zekatın ekonomi ve finansla entegre bir şekilde incelendiğini gösterirken, “Kuran”, “Sünnet”, “Hadis” gibi kelimeler ise, bu konunun dini metinler ve İslam’ın temel uygulamaları çerçevesinde ele alındığını belirtmektedir. Bunun yanı sıra, “Nisab”, “Matrah”, “Oran” ve “Sadaka” gibi zekatla doğrudan ilişkili kavramların varlığı, zekatın teknik yönlerinin de dikkate alındığını göstermektedir. Son olarak, “Eğitim” ve “Öğretim” gibi kelimelerin kullanılması, zekat konusunun eğitim-öğretim bağlamında da incelendiğini gösterir. Bu çeşitlilik, zekat konusunun hem teolojik hem de pratik (ekonomi, hukuk, eğitim vb.) yönlerinin ayrıntılı bir şekilde ele alındığını ve bu konunun çeşitli disiplinlerden birçok farklı perspektife sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, gelecekteki araştırmalar için çeşitli yaklaşım ve yöntemlerin kullanılabilmesini gösteriyor ve bu konuda daha fazla ve çeşitli disiplinler arasında daha geniş bir diyalog oluşturacak şekilde araştırılmaya ihtiyaç olduğunu düşündürüyor.

- Zekat konusu üzerine Türkiye’de yapılan akademik çalışmaların

dillerine bakıldığında, bu tezlerin büyük bir çoğunluğunun Türkçe dilinde hazırlandığı görülüyor. Bu durum, yerel dilin hâlâ araştırma alanında ana dil olduğunu ve bu alanda yapılan çalışmalarda öncelikli dil olduğunu gösteriyor.

- Zekat konusu üzerine Türkiye’de yapılan tezlerin üniversitelere göre dağılımını incelediğimizde, bu çalışmaların çeşitli üniversitelerde gerçekleştirildiğini görmekteyiz. Ancak bazı üniversitelerin bu alanda öne çıktığı da gözlemlenmektedir. Bu dağılım, zekat konusunun Türkiye’deki çeşitli üniversitelerde ele alındığını ve bu konunun genel bir akademik ilgiye sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, Selçuk Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi gibi bazı üniversitelerin bu alanda daha yoğun çalışmalar yaptığı görülmektedir. Sonuç olarak, zekat konusu üzerine yapılan akademik çalışmalar, Türkiye’nin farklı bölgelerindeki çeşitli üniversitelerde gerçekleştirilmiştir ve bu da zekat konusunun ülke genelinde bir akademik ilgi alanı olduğunu yansıtmaktadır.

• Bulgular, zekat konusunun Türkiye'deki lisansüstü araştırmalarının çoğunluğunun Sosyal Bilimler Enstitüsü çatısı altında gerçekleştirildiğini ve bu enstitünün bu alanda önemli bir bilimsel katkı sağladığını göstermektedir.

• Zekat konusunda yapılan tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımını incelediğimizde, en fazla tez üreten alanın Temel İslam Bilimleri olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte, İslam İktisadı ve Hukuku, İşletme, Felsefe ve Din Bilimleri gibi çeşitli disiplinlerin de bu konuda katkı sağladığı görülmektedir. Bu bulgular, zekatın Türkiye'deki akademik çevrede hem İslam bilimlerinin çeşitli dallarında hem de genel sosyal bilimler çerçevesinde geniş bir ilgi alanı olduğunu ve multidisipliner bir yaklaşımla incelendiğini ortaya koymaktadır.

• Zekat konusunda yapılan tezlerin danışmanlık aşamasında, geniş bir akademik unvan yelpazesine sahip olan kişilerin rol aldığını görüyoruz. En fazla tez danışmanlığı, 15 tez ile profesör unvanlı akademisyenler tarafından yapılmıştır. Ancak doçent,

yardımcı doçent ve doktor unvanlı akademisyenlerin de bu alanda önemli katkıları olduğu belirginleşmektedir. Bu durum, zekat konusunun Türkiye'deki akademik çevrede, farklı kariyer aşamalarındaki araştırmacılardan geniş bir ilgi gördüğünü ve bu konunun farklı deneyim ve perspektiflerle ele alındığını göstermektedir.

Tartışma

Araştırmamızın sonuçları, zekat üzerine yapılan tezlerin geniş bir yelpazede yer aldığı ve bu konunun Türkiye'deki akademik çevreler tarafından hem Türkçe hem de Arapça olarak incelendiğini göstermektedir. Bu çift dilli yaklaşım, literatürdeki önceki çalışmalarda belirtilen trendlerle uyumlu görünmektedir ve bu durum, Türkiye'deki akademik çevrelerin zekat konusunu farklı dil ve kültürel perspektiflerden ele aldığını göstermektedir (Uyob & Shah, 2020; Nailah & Rusydiana, 2020). Bununla birlikte, araştırmamızda ortaya çıkan bulguların bir diğer önemli yönü, zekat üzerine yapılan tezlerin çeşitli disiplinler ve akademik kıdem seviyeleri tarafından incelendiğidir. Bu çeşitlilik, literatürde öne çıkan bir diğer anahtar trend olan

disiplinler arası yaklaşımla örtüşmektedir (Alshater vd., 2021; Supriani vd., 2022). Ayrıca, zekat üzerine yapılan tezlerin çoğunluğunun sosyal bilimler çerçevesinde incelendiği belirlenmiştir. Bu bulgu, Firmansyah ve Rahmani (2022) tarafından belirtilen gibi, zekatın sadece ekonomik bir konu olmayıp, aynı zamanda sosyal ve kültürel bir fenomen olduğunu ve bu nedenle sosyal bilimlerin birçok disiplininde incelenebileceğini teyit etmektedir.

Kaynakça

Abdul Rahman, A. R. (2007). Pre-requisites for effective integration of zakah into mainstream Islamic financial system in Malaysia. *Islamic Economic Studies*, 4(2), 91–107.

Al, U., & Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar.

Alshater, M., Saad, R., Wahab, N., Saba, I. (2021). What Do We Know About Zakat Literature? a Bibliometric Review. *JiABR*, 4(12), 544-563. <https://doi.org/10.1108/jiabr-07-2020-0208>

Amin, I., Efendi, F., Mardianton, M. (2022). Strategy Of Padang City Baznas In Collecting Non Asn Zakat Funds. *alfalah*, 2(7), 195. <https://doi.org/10.29240/alfalah.v7i2.5292>

Ariffin, N., Osman, A. (2022). Zakat Computation and Disclosure Practice In Malaysian Islamic Banks. *AJAP*, 2(15), 44-65. <https://doi.org/10.22452/ajap.vol15no2.3>

As-Salafiyah, A. (2021). Zakat Policy and Regulation. *ISF*, 1(1). <https://doi.org/10.58968/isf.v1i1.106>

Donthu, N., Kumar, S., Pattnaik, D., & Lim, W. M. (2021). A bibliometric retrospection of marketing from the lens of psychology: Insights from Psychology & Marketing. *Psychology & Marketing*, 38(5), 834-865.

Donthu, N., Kumar, S., Pattnaik, D., & Campagna, C. (2020). Journal of marketing theory and practice: A retrospective of 2005–2019. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 28(2), 117-137.

Erfina, E. (2021). The Effect Of Zakat Knowledge and Religiosity On Community Awareness To Paying Zakat

For Rice Agriculture (Case Study: Lembah Village, Dolo, Madiun Indonesia). *joipad*, 2(1), 134-151. <https://doi.org/10.21154/joipad.v1i2.3577>

Firmansyah, N., Rahmani, D. (2022). Perkembangan Penelitian Akuntansi Zakat: Pendekatan Bibliometrik. *JRAK*, 3(12), 494-510. <https://doi.org/10.22219/jrak.v12i3.22743>

Handoko, L., Bayinah, A., Firmansyah, F. (2022). A Bibliometric Analysis Of Research On Zakat: Past Trends and Future Directions. *al-Uqud*, 2(6), 160-176. <https://doi.org/10.26740/aluqud.v6n2.p160-176>

Husna, A., & Soemitra, A. (2022). Potential Of Zakat In Poverty Reduction In Indonesia: Literature Study. *AGHNIYA: Jurnal Ekonomi Islam*, 4(1), 20-32.

Koskinen, J., Isohanni, M., Paajala, H., Jääskeläinen, E., Nieminen, P., Koponen, H., ... & Miettunen, J. (2008). How to use bibliometric methods in evaluation of scientific research? An example from Finnish schizophrenia research. *Nordic journal of psychiatry*, 62(2), 136-143.

Lestari, M., Febiyanti, C., Rohman, M., Annisaa', F., Susanti, A., Medias, F. (2022). Practical Implication Of Zakat In Socio-economic Empowerment During the Covid-19 Pandemic. *Shirkah*, 2(7), 155-166. <https://doi.org/10.22515/shirkah.v7i2.482>

Lestari, Y. (2023). The Productive Zakat Utilization Model By the Magelang City Baznas Zakat Institution In Increasing Mustahiq Income. *CASHFLOW*, 2(2), 299-304. <https://doi.org/10.55047/cashflow.v2i2.516>

Muhammad, I. (2019). Analysis Of Zakat System In High-income Islamic Countries. *JMIFR*, 2(16), 1-11. <https://doi.org/10.33102/jmifr.v16i2.219>

Nurjannah, N., Hasibuan, R. (2022). Amil Zakat Nasional Inisiatif Zakat Indonesia Cabang Sumatera Utara. *elmujtama*, 3(2), 221-231. <https://doi.org/10.47467/elmujtama.v2i3.1281>

Paizin, M., Rahman, S., Wahid, K., Nafi, M., Awang, S., Setapa, M. (2021). Bibliometric Analysis Of Zakat Research In Scopus Database. *ijaz*,

1(6), 13-24. <https://doi.org/10.37706/ijaz.v6i1.253>

Patih, H. (2022). Penerapan Masalah Mursalah Dalam Pengeolaan Zakat Profesi Pada Baznas Kabupaten Tuban. *JIEI*, 1(8), 770. <https://doi.org/10.29040/jiei.v8i1.4287>

Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of documentation*, 25, 348.

Rahman, A. (2022). The Success Of Zakat Distribution To Asnaf Mualaf In Maintaining Their Belief and Thoughts On Islam: A Case Study In Terengganu. *JMSC*, 1(1), 8-19. <https://doi.org/10.56225/jmsc.v1i1.124>

Riyaldi, M., Suriani, S., Nurdin, R. (2020). Optimization Zakat For Sustainable Development Goals: Evidence From Baitul Mal Aceh. *iconz*, 339-354. <https://doi.org/10.37706/iconz.2020.223>

Supriani, I., Bella, F., Tumewang, Y., Iswati, S. (2022). A Bibliometric Analysis Of Zakat Literature From 1964 To 2021. *JISEL*, 2(5), 263-296. <https://doi.org/10.23917/jisel.v5i2.18511>

Syarifah, L., Bushtomi, A., Faoz, M. (2022). The Influence Of Religiosity, Beliefs and Digital Literacy Of Muzakki's Interests Paying Zakat Through Fintech. *Injurity*, 2(1), 42-46. <https://doi.org/10.58631/injurity.v1i2.9>

Uula, M. (2022). How Far Has Zakat Efficiency Been Researched?. *ISF*, 1(2). <https://doi.org/10.58968/isf.v2i1.133>

Uula, M. (2022). Research On Zakat Governance. *ISF*, 2(2). <https://doi.org/10.58968/isf.v2i2.147>

Uyob, R., Shah, P. (2020). Current Research In Zakat Accounting Research. *IJBM*, 3(4), 40-49. <https://doi.org/10.26666/rmp.ijbm.2020.3.5>

Verma, S., & Gustafsson, A. (2020). Investigating the emerging COVID-19 research trends in the field of business and management: A bibliometric analysis approach. *Journal of Business Research*, 118, 253-261.

Wahyudi, N., Ahmi, N., Herianingrum, N. (2022). Examining Trends, Themes and Social Structure Of Zakat Literature: A Bibliometric

Analysis. *gjat*, 1(12), 40-67. <https://doi.org/10.7187/gjat072022-3>

Yassin, K. (2021). Transparency In the Implementation Of Standard Operating Procedures Of Zakat Collection At Kedah State Zakat Board (Lznk). *IRJSMI*, 9(3), 07-16. <https://doi.org/10.35631/irjsmi.39002>

Yusfiarto, R., Setiawan, A., Nugraha, S. (2020). Literacy and Intention To Pay Zakat. *ijaz*, 1(5), 15-27. <https://doi.org/10.37706/ijaz.v5i1.221>

Yusuf, A. O., Yerima, B., & Ape, G. (2020). Evaluation of Development in Zakat Literature. *International Journal of Zakat*, 5(1), 29-43. <https://doi.org/10.37706/ijaz.v5i1.196>

Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational research methods*, 18(3), 429-472.